

O konceptualizácii pojmu „slovo“ v anglicko-slovenskom intersemiotickom priestore

Ingrida Vaňková

Inštitút anglistiky a amerikanistiky, Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove
ingrida.vankova@unipo.sk

Kľúčové slová: hermeneutické porozumenie, konceptualizácia, konfigurácia kódu, lexéma, lexia, slovo
Key words: hermeneutic understanding, conceptualization, code configuration, lexeme, lexical unit, word

1 Úvod

Jazykovedná terminológia tvorí jadro gnozeologickej a kognitívnej výbavy profesionálneho používateľa jazyka. Akademické štúdium cudzieho jazyka v učiteľských i neučiteľských smeroch preto nutne obsahuje aj akademické predmety zamerané na osvojenie si tejto špecifickej terminológie. Jednou z úloh budúcich profesionálnych používateľov jazyka je preto osvojiť si danú terminológiu v jazyku ich štúdia. V rámci akademického štúdia i výkonu profesie sa však budúci profesionálni používatelia cudzieho jazyka i profesionáli stretávajú s mnohými diskrepanciami medzi jazykovednými termínmi v cudzom jazyku a termínmi v slovenskom jazyku na každodennej báze. Termíny zdanlivo internacionalizované môžu v rámci interlingválnej komparatívno-kontrastívnej analýzy vykazovať signifikantné rozdiely. Aj najfrekventovanejšie jazykovedné koncepty pri detailnom skúmaní tak možno označiť za interlingválne paronymá, v anglickom jazyku známe ako *false friends* (slov. doslovný preklad falošní priatelia). Nahliadajúc na danú problematiku cez optiku dvoch odlišných lingvokultúr, v tejto štúdiu analyzujeme diskrepancie v konceptualizácii vybraných jazykovedných termínov. Konkrétne sa zaoberáme rozdielnou konceptualizáciou azda najfrekventovanejšieho jazykovedného termínu „word“ a pridružených termínov „lexeme“ a „lexical unit“ v anglickom jazyku a termínov „slovo“, „lexéma“ a „lexia“ v slovenskom jazyku.

2 Predmet, ciele a metódy skúmania

Cieľom tejto štúdie je zistiť mieru diskrepancií v konceptualizácii analyzovaných termínov v anglickom a slovenskom jazyku. Pri napĺňaní daného cieľa je našou snahou poukázať na majoritný prvok existujúci vo variabilných prístupoch a identifikovať zjednocujúci moment týchto teórií, ktorý by následne umožnil pomenovať tieto diskrepancie. V našej analýze pritom postupujeme v smere anglický jazyk → slovenský jazyk. Sledujúc daný cieľ sme si položili nasledujúcu výskumnú otázku: Aká je miera diskrepancií medzi konceptualizáciami termínu „word“ a k nemu pridružených lexikologických termínov „lexeme“ a „lexical unit“ v anglickom jazyku ako zdrojovom jazyku s ich ekvivalentmi „slovo“, „lexéma“ a „lexia“ v slovenskom jazyku ako cieľovom jazyku? Diskrepancie medzi termínmi v oboch jazykovedných tradíciách možno identifikovať ako nesúlad v obsahu, rozsahu a funkcii. Obsah pritom znamená denotačný význam alebo jadro významu lexémy, rozsah je vymedzený ako škála významu alebo situácií, ktoré je možné signifikovať použitím konkrétnej formy, a funkcia označuje účel konkrétnych jazykových prostriedkov. Dané termíny boli súčasťou skúmaného korpusu v rámci grantovej úlohy KEGA 007 PU-4/2015 *Virtuálny interaktívny encyklopedický anglicko-slovenský a*

slovensko-anglický slovník všeobecnej jazykovedy¹, ktorej sme boli spoluriešiteľkou. V našej štúdií porovnávame anglický termín so slovenským termínom, resp. navrhnutým prekladateľským riešením.

Na objasnenie miery diskrepancií používame v našom výskume navrhnutú hermeneuticko-konceptualizačno-konfiguračnú metódu (k metóde pozri Bilá – Kačmárová – Vaňková, 2017; Kačmárová – Bilá – Vaňková, 2018), pozostávajúcu z úrovní a prvkov v súlade so sociokognitívnym prístupom k problematike konceptualizácie významu v jazyku. Pri skúmaní miery diskrepancií v konceptualizácii termínu „word“ a k nemu pridružených termínov navrhnutá hermeneuticko-konceptualizačno-konfiguračná metóda pozostáva z týchto štyroch štádií:

1. *Vymedzenie kognitívneho rámca v zdrojovom jazyku (anglický jazyk)* – určenie oblasti jazykovedy, do ktorej konkrétny termín ako lexéma patrí.

V rámci tohto štádia je identifikovaný mentálny rámec, do ktorého konkrétny termín patrí. Teóriou kognitívneho rámcovania a stratifikácie ľudskej skúsenosti sa zaoberá Fillmore (1985), podľa ktorého na dosiahnutie intralingválnej konceptualizácie je potrebné použiť kognitívny štruktúrovací nástroj umožňujúci použitie rozlišovacích kritérií alebo organizér ľudskej skúsenosti. V rámci tejto paradigmy význam pochádza zo skúsenostných schematizácií jazykového prostredia používateľa jazyka (aj profesionálneho) vyplývajúceho z jeho komplexnej skúsenosti a vedomých epistemických a kognitívnych procesov učenia sa. Z uvedeného tak vyplýva, že celý lexikón je organizovaný istým a konkrétnym spôsobom prostredníctvom mentálnych rámcov, v rámci ktorých je zabezpečené sémantické prepojenie jednotlivých slov na základe ich podobnosti, resp. odlišnosti ich významu a ich pragmatiky (Fillmore, 1978, in: Petruček, 1996).

2. *Kódovanie/hermeneutické predporozumenie v zdrojovom jazyku (anglický jazyk)* – definovanie a explanácia konceptu termínu v zdrojovom jazyku.

V rámci interlingválnej konceptualizácie významnú úlohu zohrávajú predkonceptuálne znalosti o kultúrnych a jazykových štruktúrnych systémoch a kódach príslušného zdrojového jazyka nadobudnuté komplexnou skúsenosťou a formálnym vzdelaním. Koncept hermeneutického predporozumenia vychádza z teórie ukotvenia človeka v jazyku (Taylor, 1985; Ricoeur, 2000), v ktorom je človek ako jazykové bytie schopný artikulovať svoju skúsenosť a axiologickú konceptosféru (konvencionalizované a inštitucionalizované koncepty vrátane morálky) v jazyku. Artikulácia ľudskej skúsenosti pritom predstavuje proces konfigurácie významu a jeho signifikáciu v jazyku.

3. *Mentálne uprednostňovaná verbalizácia významu na základe predošej skúsenosti (saliencie) v zdrojovom jazyku (anglický jazyk)* – kontextualizovaná exemplifikácia.

V rámci tretieho štádia navrhutej metódy dochádza k verbalizácii mentálne uprednostňovaného významu na základe predošej skúsenosti a komplexnej vedomosti. Giora (1997) v tejto súvislosti argumentuje, že takéto uprednostňované významy sú v ľudskej myslí kódované ako konvencionalizované. Tieto favorizované významy sa v konkrétnej situácii vybavujú automaticky a sú spracovávané na základe predchádzajúcich skúseností a interiorizovaných komplexných vedomostí profesionálneho používateľa jazyka i samotnej komunikačnej situácie. Verbalizácia uprednostňovaného významu je podmienená predchádzajúcou komplexnou skúsenostnou a

¹Korpus v rámci spomínanej grantovej úlohy pozostával zo základných a najfrekvencovanejších jazykovedných termínov spadajúcich do oblastí základných jazykovedných disciplín (fonetika a fonológia, morfológia, lexikológia, syntax, štylistika) vyučovaných v rámci bakalárskeho štúdia anglistických študijných programov. Výsledkom tejto grantovej úlohy je *Virtuálny interaktívny encyklopedický anglicko-slovenský a slovensko-anglický slovník všeobecnej jazykovedy dostupný online na adrese: <<https://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/iaa/LTD/>>*

vedomostnou základňou profesionálneho používateľa jazyka. Toto štádium je možné vtedy, ak sa nejaká konkrétna skúsenosť stane natoľko uprednostňovanou, že sa stane dominantnou v konkrétnom kognitívnom rámci, následne sa v ňom uloží a je vybavená kedykoľvek, keď je potrebná verbalizácia tohto významu. Čím častejšie používateľ jazyka využíva uprednostňovaný význam, tým dominantnejším sa stáva v príslušnom mentálnom rámci v lexikóne.

4. *Konfigurácia kódu v cieľovom jazyku (slovenský jazyk)* – identifikácia vhodného ekvivalentu v cieľovom jazyku, resp. návrh vhodného prekladateľského riešenia.

V rámci tejto fázy profesionálny používateľ anglického jazyka identifikuje vhodný ekvivalent v slovenskom jazyku, resp. používa vhodné prekladateľské riešenie.

3 Anglický termín „word“ a slovenský termín „slovo“

Štádium kognitívneho rámcovania v anglickom jazyku: Anglický termín „word“ ako jeden z najfrekvencovanejších, ale zároveň aj najmystifikovanejších a najnáročnejších termínov sa používa na úrovni všeobecnej lingvistiky, ako aj vo všetkých jazykovedných disciplínach. Z dôvodu náročnosti jeho definovania v rámci jednotlivých lingvistických disciplín boli zavedené ďalšie termíny (napr. „lexeme“, sl. „lexéma“ v lexikológii).

Štádium kódovania/hermeneutického predporozumenia v anglickom jazyku: Definícia termínu „word“ („slovo“) je prinajmenšom kontroverzná. Tento termín sa v anglofónnej lingvistickej tradícii vymedzuje ako základná jednotka lexikálnej úrovne a zároveň najmenšia gramatická jednotka, kombinácia vokálnych zvukov signifikujúca konkrétny koncept, a teda vyjadrujúca význam (Peprník, 2000). Vzhľadom na vysokú frekvenciu používania tohto termínu naprieč celým spektrom lingvistických disciplín a subdisciplín sa jeho definícia líši v závislosti od konkrétnej disciplíny. Napríklad Jesenská a Štulajterová (2013, s. 36–39) uvádzajú zoznam ôsmich rôznych vymedzení termínu „word“:

- Termín „word“ z pohľadu ortografie: „slovo“ vymedzené v zmysle ortografického systému konkrétneho jazyka; vizuálny znak ohraničený medzerami v rámci širšieho diskurzu;
- Termín „word“ z pohľadu fonológie: „slovo“ chápané ako zvuk, resp. hovorený signál;
- Termín „word“ z pohľadu morfológie: „slovo“ z hľadiska formy spájajúcej tento koncept z pohľadu ortografie a fonológie;
- Termín „word“ z pohľadu lexikológie: vymedzenie termínu vzťahujúce sa na pomenovanie objektov, stavov, činností, dejov a vlastností. Lexikálne slovo zvyčajne pozostáva z jedného alebo viacerých slov v morfológickom zmysle;
- Termín „word“ ako „gramatické slovo“: v porovnaní s „lexikálnym slovom“ má „gramatické slovo“ primárne syntaktickú funkciu, pričom prepája „lexikálne slová“;
- Termín „word“ z pohľadu onomastiky: „slovo“ v zmysle vlastného mena;
- Termín „word“ z pohľadu lexikografie: „slovo“ ako „lemma“, t. j. slovníkové heslo;
- Termín „word“ z pohľadu štatistiky: „slovo“ v zmysle frekvencie jeho výskytu v diskurze.

Štádium mentálne uprednostňovanej verbalizácie významu na základe predošlej skúsenosti (salience) v anglickom jazyku – kontextualizovaná exemplifikácia: lexéma *make up* (opraviť, upraviť) – lexéma predstavuje jedno „slovo“ z pohľadu lexikológie, ale dve „slová“ z pohľadu ortografie, dve „slová“ z pohľadu fonológie.

Štádium konfigurácie kódu v slovenskom jazyku: Vhodný slovenský ekvivalent pre anglický termín „word“ je slovenský termín „slovo“. V oboch lingvistických tradíciách (anglofónnej a slovenskej) sú dané termíny považované za kontroverzné z dôvodu ich nejednoznačnosti a

nedostatočných kritérií na ich vymedzenie. Navyše, medzi anglickým a slovenským jazykom možno pozorovať isté diskrepancie v chápaní tohto termínu, a to najmä v oblasti slovotvorby („word formation“) pri tvorbe slov skladaním („compounding“). Zatiaľ čo v anglickom jazyku sa uplatňujú tri ortografické formy pre lexémy označované termínom „compound“, t. j. lexéma písaná ako jedno slovo – blackboard (sl. preklad „tabuľa“), lexéma písaná s použitím spojovníka – forget-me-not (sl. preklad „nezábudka“), alebo lexéma, ktorej ortografická forma pozostáva zo samostatných slov – coffee mug (sl. preklad „hrnček na kávu“). V slovenčine sa vo všeobecnosti rozlišujú dve ortografické formy kompozít: a) kompozitum, ktorého jednotlivé zložky sa píšú spolu – veľkosklad, jazykoveda; literárnovedný, vedeckovýskumný; b) kompozitum ako lexéma písaná s použitím spojovníka slovensko-anglický (slovník). Teda aj keď v angličtine sú kompozitá pozostávajúce z dvoch ortografických slov pomerne časté (napr. *real estate*, *high school*, *half sister*), v slovenčine takéto spojenie dvoch samostatných ortografických slov (napr. *stredná škola*, *nevlastná sestra*) nemožno označiť za kompozitum, ale za združené pomenovanie, ktoré na rozdiel od slova nespĺňa podmienku jednotného gramatického stvárnenia (porov. Ondrus – Horecký – Furdík, 1980, s. 16).

Komentár k miere diskrepancie medzi anglickým termínom „word“ a slovenským termínom „slovo“: Význam, rozsah a funkcia termínov „word“ a „slovo“ sa prekrýva len čiastočne.

4 Anglický termín „lexeme“ a slovenský termín „lexéma“

Štádium kognitívneho rámcovania v anglickom jazyku: Termín sa používa výlučne v oblastiach lexikológie a lexikálnej sémantiky namiesto nejednoznačného pojmu „slovo“.

Štádium kódovania/hermeneutického predporozumenia v anglickom jazyku: V anglickej lingvistike tento termín označuje abstraktnú jednotku, lingvistický znak, ktorý je zároveň základnou terminologickou jednotkou v anglickej lexikológii. Termín pomenúva zoskupenie všetkých rôznych foriem slova „lexical units“ s ich konkrétnym lexikálnym významom alebo inflexnými variantmi, ktoré prinášajú určitý gramatický význam. V dôsledku polysémantickej povahy väčšiny anglických jednotiek označovaných pojmom „lexeme“ možno tento pojem definovať ako fúziu jednej formy a jedného alebo viacerých úzko súvisiacich významov.

Štádium mentálne uprednostňovanej verbalizácie významu na základe predošlej skúsenosti (saliencie) v anglickom jazyku – kontextualizovaná exemplifikácia:

- Lexéma ako súbor foriem s rôznym lexikálnym významom: anglický výraz *bank* ako slovníkové heslo predstavuje fúziu jednej lexikálnej formy a viacerých lexikálnych významov, napr.: *bank* (slov. *banka*, *bank*)
  - a) finančná organizácia poskytujúca finančné služby
  - b) suma peňazí, o ktoré sa hrá
  - c) zariadenie na uchovávanie niečoho pre ďalšie použitie;
- Lexéma ako súbor rôznych foriem jedného slovníkového hesla s ich odlišnými gramatickými významami: *break*, *broke*, *broken*, *breaking*.

Štádium konfigurácie kódu v slovenskom jazyku: Slovenský termín „lexéma“ sa v slovenskej jazykovede vzťahuje na bilaterálnu jedno- alebo viacslovnú formálnu a sémantickú jednotku a taktiež na lingvistický znak so všetkými jeho morfológickými variantmi. Na rozdiel od anglickej lingvistiky, ktorá striktno odlišuje termíny „lexeme“ a „lexical unit“ vo vzájomnom meronymickom vzťahu, v systéme slovenskej jazykovedy termíny „lexéma“ a „lexikálna jednotka“ označujú jednotky, ktoré sú v synonymickom vzťahu, ako argumentuje napr. Ološtiak (2017, s. 9): „Lexéma (lexikálna jednotka) je základná jednotka lexikálnej zásoby.“

Komentár k miere diskrepancie medzi anglickým termínom „lexeme“ a slovenským termínom „lexéma“: Z dôvodu odlišnosti medzi meronymickým vzťahom termínu „lexeme“ k svojej subjednotke „lexical unit“ v angličtine a synonymickým vzťahom medzi termínmi „lexéma“ a „lexikálna jednotka“ v slovenčine konštatujeme, že anglický termín *lexeme* má odlišnú funkciu než slovenský termín *lexéma*.

5 Anglický termín „lexical unit“ a slovenský termín „lexia“

Štádium kognitívneho rámcovania v anglickom jazyku: Termín sa používa v rámci lexikológie a lexikálnej sémantiky.

Štádium kódovania/hermeneutického predporozumenia v anglickom jazyku: V anglosaskej lingvistickej tradícii je predmetný termín skúmaný vo vzťahu k termínu „lexeme“. Zatiaľ čo „lexeme“ predstavuje fúziu jednej lexikálno-gramatickej formy a viacerých lexikálno-gramatických významov, „lexical unit“ kombináciu jednej lexikálno-gramatickej formy a jedného lexikálno-gramatického významu. Tieto dva pojmy sa tak v anglosaskej tradícii nachádzajú v meronymickom vzťahu nadradenosti, resp. podradenosti, t. j. termín „lexeme“ predstavuje zoskupenie viacerých subjednotiek označovaných ako „lexical unit“.

Štádium mentálne uprednostňovanej verbalizácie významu na základe predošlej skúsenosti (saliencie) v anglickom jazyku – kontextualizovaná exemplifikácia:

Crane (slov. žeriav) – *lexeme* ako slovníkové heslo, zastrešujúce heslo združujúce dve subjednotky ako *lexical units* (LU1 + LU2):

a) vysoká kovová koštruktúra s dlhou vodorovnou časťou, ktorá sa používa na zdvíhanie a premiestňovanie ťažkých predmetov – *lexical unit 1*

b) veľký vták s dlhými kráčovými nohami podobný bocianovi – *lexical unit 2*.

Štádium konfigurácie kódu v slovenskom jazyku: V slovenskej jazykovednej tradícii môžeme pozorovať istú variabilitu vo vymedzení základných jednotiek lexikológie. Furdík (2000, in Kačmárová – Bilá – Vaňková, 2018) navrhuje, že termín „slovo“ („word“) by mal byť nahradený termínom „lexikálna jednotka“ (dosl. preklad do anglického jazyka: „lexical unit“), keďže termín „slovo“ nemôže obsiahnuť bohatosť lexikónu. Furdík (ibid.) objasňuje, že „lexikálna jednotka“ (angl. „lexical unit“) sa nevzťahuje len na jednoslovnú jazykovú jednotku, ale taktiež na dvoj- a viacslovné jednotky vykazujúce síce podobnosť so syntagmami, ale zároveň charakterizované sémantickou jednotou. Furdík (ibid.) ju tak považuje za základnú jednotku lexikálneho systému pod podmienkou, že aj keď je táto jednotka viacslovná, je sémanticky unifikovaná, a teda nesie jeden význam. Termín „lexéma“ (dosl. preklad do anglického jazyka: „lexeme“) sa podľa jeho názoru používa na paralelizovanie lexikálnej úrovne jazyka s ďalšími jeho úrovňami, a to použitím sufixu -éma – „fonéma“ („phoneme“), „morféma“ („morpheme“), „seméma“ („sememe“), „syntagma“ („syntagm“). Furdík tak vyslovuje tvrdenie, že „lexikálna jednotka“ (angl. „lexical unit“) je sumou subjednotky „lexéma“ (angl. „lexeme“) a subjednotky „seméma“ („sememe“).

Ďalšie lexikologické a lexikografické publikácie (Ripka – Imrichová, 2011; Ološtiak – Ivanová, 2013) vymedzujú termín „lexéma“ („lexeme“) ako základnú jednotku opisu a výskumu slovnej zásoby. V prípade polysématickej „lexémy“ („lexeme“) jej základnou bilaterálnou subjednotkou je „lexia“ (v angličtine tento význam nesie termín „lexical unit“) pozostávajúca z jednej lexikálnej formy a jedného lexikálneho významu.

V prípade termínov „lexical unit“ a „lexikálna jednotka“ je nutné ich postaviť do vzájomného vzťahu interlingválnej paronymie a následne vyhodnotiť vzťah medzi termínmi

„lexical unit“ a „lexia“. V prípade oboch termínov ide o subjednotky základných lexikálnych jednotiek vyznačujúcich sa polysémantickým charakterom.

Komentár k miere diskrepancie medzi anglickým termínom „lexical unit“ a slovenským termínom „lexia“: Napriek identickému obsahu termínov „lexical unit“ a „lexia“ na základe predošlej analýzy konštatujeme, že vzhľadom na vysoko polysémantický charakter anglickej slovnej zásoby v porovnaní so slovnou zásobou slovenského jazyka má anglický termín širší rozsah než slovenský termín.

6 Záver

V rámci analýzy diskrepancií v konceptualizácii skúmaných termínov v anglickom a slovenskom jazyku sme vychádzali z ich zadefinovania ako kultúrne špecifických jazykových jednotiek. Pri aplikovaní hermeneuticko-konceptualizačno-konfiguračnej metódy v rámci tejto analýzy sme zistili, že napriek zdanlivej internacionalizácii predmetnej terminológie sa konkrétne skúmané termíny vyznačujú odlišnou konceptualizáciou v anglickom a slovenskom jazyku. V intersemiotickom priestore sa vybrané skúmané anglické a slovenské termíny líšia takto: a) význam, rozsah a funkcia termínov „word“ a „slovo“ sa prekrýva len čiastočne; b) anglický termín *lexeme* má odlišnú funkciu než slovenský termín *lexéma*; c) anglický termín „lexical unit“ má širší rozsah než slovenský termín „lexia“. Podrobná analýza konceptualizácie skúmaných termínov teda odhalila ich odlišné ukotvenie a konfigurovanie ich významu v anglickom a v slovenskom jazyku. Jazykovedné termíny ako kulturémy odzrkadľujú najvnútornejšiu podstatu toho-ktorého jazyka, keďže sú odrazom a výsledkom jeho komplexnej štruktúry, povahy a v ňom platných vzťahov, a zároveň reflektujú kultúrno-historický vývoj konkrétnej lingvokultúry, čím si vyžadujú mimoriadnu pozornosť z jazykovedného, translátologického i didaktického hľadiska.

Literatúra:

- BILÁ, M. – KAČMÁROVÁ A. – VAŇKOVÁ, I. (2017): What is behind the compiling of a dictionary for a bilingual user?. In: R. Kiełtyka – A. Uberman (eds.): *Evolving Nature of the English Language: Studies in Theoretical and Applied Linguistics*. Frankfurt am Main: Peter Lang, s. 201–209.
- FILLMORE, CH. J. (1985): Frames and the semantics of understanding In: *Quaderni di Semantica*, 6/2, s. 222–254. [Cit. 2020-05-03.]
Dostupné na internete: <<http://www.icsi.berkeley.edu/pubs/ai/framesand85.pdf>>
- FURDÍK, J. (2000): *Nepublikované prednášky zo slovenskej lexikológie*. Zápísala: A. Kačmárová.
- GIORA, R. (1997): Understanding figurative and literal language: The graded salience hypothesis. In: *Cognitive Linguistics*, 8/3, s. 183–206. DOI: 10.1515/cogl.1997.8.3.183. [Cit. 2020-21-01.] Dostupné na internete: <https://www.tau.ac.il/~giorar/files/Giora1997_Graded_salience_hypothesis.pdf>
- JESENSKÁ, P. – ŠTULAJTEROVÁ, A. (2013): *Selected chapters on English lexical semantics*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela.
- KAČMÁROVÁ, A. – BILÁ, M. – VAŇKOVÁ, I. (2018): *The Conceptualizing of Conceptualization (of Linguistics Metalanguage)*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove. [Cit. 2020-02-02.] Dostupné na internete: <<http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Kacmarova6>>
- OLOŠTIAK, M. – IVANOVÁ, M. (2013): *Kapitoly z lexikológie (Lexikálna syntagmatika a viacslovné pomenovania)*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.
- OLOŠTIAK, M. (2017): *Lexikálna paradigmatica, sémantika a kombinatorika*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove. [Cit. 2020-14-05.]
Dostupné na internete: <<https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Olostiak10>>
- ONDRUS, P. – HORECKÝ, J. – FURDÍK, J. (1980). *Súčasný slovenský spisovný jazyk: lexikológia*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.

- PEPRNÍK, J. (2000). Lexical Semantics. In: P. Štekauer (ed.): *Rudiments of English Linguistics*. Prešov: Slovacontact, s. 133–176.
- PETRUCK, M. R. L. 1996: *Frame semantics*. In: J. Verschueren – J. Ostman – J. Blommaert – Ch. Bulcaen (eds.): *Handbook of Pragmatics*. Philadelphia: John Benjamins, 1–13.
- RICOEUR P. (2000): *Čas vyprávění I*. Praha: Oikomenh.
- RIPKA, I. – IMRICHOVÁ, M. (2011): *Kapitoly z lexikológie a lexikografie*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity v Prešove.
- TAYLOR, CH. (1985): *Philosophical Papers I.: Human Agency and Language*. Cambridge: Cambridge University Press.

Summary

On the conceptualization of linguistic term ‘word’ in English – Slovak intersemiotic space

The present study analyzes discrepancies in the conceptualization of selected linguistic terms, namely ‘word’ and the associated terms ‘lexeme’ and ‘lexical unit’ in English and the terms ‘slovo’, ‘lexéma’ and ‘lexia’ in Slovak. The study is aimed at finding out the degree of discrepancies in the conceptualization of analyzed terms in English and Slovak. In order to achieve this goal, the following research question is posed: What is the degree of discrepancy between conceptualization of the term ‘word’ and its associated lexicological terms ‘lexeme’ and ‘lexical unit’ in English and their Slovak equivalents ‘slovo’, ‘lexéma’ and ‘lexia’? Discrepancies between terms in both linguistic traditions can be identified as differences in content, scope and function. The hermeneutical-conceptualization-configuration method is used to explain the degree of discrepancies (for the method see Bilá – Kačmárová – Vaňková, 2017; Kačmárová – Bilá – Vaňková, 2018), comprising the levels and elements consistent with the socio-cognitive approach to the conceptualization of meaning through language.

Tento príspevok bol vypracovaný v rámci grantového projektu KEGA 020PU-4/2018 Medzikultúrne aspekty štruktúrovania vedeckej štúdie. Akademické písanie pre doktorandov.